

שר שרון, אלוף דרורי ורמטכ"ל איתן
דילוג מעל המפקדים הקרביים?

שריביטחון שרון וראשיממשלה בגין
מחשלה של שניים?

רמטכ"ל איתן וראשיממשלה בגין
החלטה טלפונית?

חילופין במועד שבו הם בוצעו — אך גם זו אפשרות שיש לקחת בחשבון.

ניהול המלחמה:

דילוג מעל למפקדים

הקוביים

העובדה שמילחמת הלבנון, שלא כמו מלחמת ששת הימים ומלחמת יום הכיפורים שקדמו לה, נוהלה בחזית אחת בלבד, יצרה מצב מיוחד במינו. שריביטחון הרמטכ"ל היו פנויים לספל רק בחזית הזאת, ובשלב שבו התנהלה המלחמה סביב בירות הנצורה — רק בקטע מסוים של החזית. מן העדויות בועדת החקירה עולה, כי ראש המטה הכללי של צה"ל ושריביטחון היו שר-תפים להחלטות אופרטיביות בדרגים נמוכים של סלוגה או גדר. לעיתים, הם לא היו סתם "שותפים" להחלטות, אלא קיבלו אותן ממש.

מצב זה הוא חמור, משום שהרמטכ"ל ושריביטחון לא נמצאו כל העת ברי-טח. הם ישנו בכל לילה בבתיהם, והירי בו להשתתף בדיעבד ובפגישות שהיו בי-עורף, הם ידעו הרבה פחות מן המפקדים שבשטח — מפקד האוגדה ואלוף הפיקוד — מה מתרחש בדיק. העובדה שהם נטלו על עצמם את ההחלטות לגבי פעו-

את הפלאגנות למחנות הפליטים, היה הי-דבר כבר אחרי פינוי כוחות אש"ף מביי-רות!

גם ההחלטה להכניס את צה"ל עצמו לבירות לא היתה מעוגנת בשום חזית לטת ממשלה, ולמעשה, בכל פעם שדו-בר באפשרות הזאת במסגרת ישיבות הממשלה, היה רוב של שרים נגד הח-לטה מסוג זה.

מנחם בגין, בעדותו לפני הוועדה, הי-עלה נימוק נוסף מדוע התקבלה החלטה כה חשובה בהשתתפות שלושה אנשים בלבד: הוא אמר כי הממשלה יכולה להטיל עליו ועל שריביטחון את האח-ריות, בעת המערכה" לקבל "החלטות אופרטיביות מסוימות". זהו נימוק מוז-ע. האם יתכן שמנחם בגין לא הבי-ן כי החלטה להכניס את צה"ל למערב-ביירות אינה סתם, החלטה אופרטיבית מסוימת, אלא הכרעה מדינית בעלת משמעויות פוליטיות ודיפלומטיות מרחי-קות לכת?

לישכת

ראש-הממשלה:

איך היא מתפקדת?

העדויות שהושמעו עולה תמונה חמורה ביותר של תפקוד מישר-

התנהלות?

ראש-הממשלה ולישכת-ראש-הממשלה, מוסדות אלה הם האחראים על הנהלת התקין של ישיבות-הממשלה, הם צרי-כים לעקוב אחרי מילוי החלטות הממש-לה או חריגה מהן. שני הדברים האלה לא בוצעו, או שביצעם היה לקוי.

עוד עולה מן העדויות, שלא היה רישום של שיחותיו של ראש-הממשלה, מועדיו ותוכנו. דבר זה עלה מעדותו של ראש-הממשלה עצמו, שטען כי לא ניהל שום שיחה עם הרמטכ"ל ביום השבת בבוקר, יומיים וחצי אחרי ש-התחיל הטבח, בעניין בית החולים עזה. אך ראש-הממשלה לא יכול היה להס-תמן על רישומים כלשהם או היעדרם של רישומים מסוימים, משום שאין כלל רישומים כאלה. לא רק ביום השבת, כאשר נמצא ראש-הממשלה בביתו, לא היה רישום. בעדותו לפני הוועדה נחקר ראש-הממשלה גם על שיחת-טלפון אחר-רת בינו ובין הרמטכ"ל, ביום השישי בבוקר, בגין לא זכר שיחה זאת, ולא היה בידו רישום על אודותיה.

החלפת ראש-המוסד:

באמצע המלחמה

ראש המוסד החולף שבוע לפני שנערך הטבח בבירות, עוד זמן רב לפני שתמה מלחמת הלבנון, ולפני שהתייצבו החזיתות, הוא לא החליף משום שנכשל בתפקידו או משום שהרגיש ש-אינו מסוגל עוד לעמוד בעומס, אלא פשוט משום שמועד ההחלפה נקבע זמן רב מראש, עוד בטרם היה ידוע מתי תפרוץ המלחמה ומה יהיו תוצאותיה.

החלפתו של אדם בעל תפקיד כה רגיש — בכל מועד — בהכרח יוצרת תקופה של מעין חלל ריק בצמרת. איש אינו יכול לדעת בוודאות כיצד יפעל מפקד חדש. איש אינו יכול לדעת כיצד יסתדר עם פקודיו. החלפת איש בעל תפקיד כזה באמצע מלחמה היא מעשה חסרי-אחריות ממדרגה ראשונה. כידוע, מילא המוסד למודיעין ולתפקידים מיו-חדים משימות מסוימות גם בהתרחש-יות שליוו את הטבח. קשה לדעת אם משהו היה קורה אחרת לולא בוצעו הי-

לות ספציפיות ומוגדרות של יחידות קטנות, יתכן שהביאה למישיגים חמורים. אחד המישיגים האלה היה ללא ספק ההחלטה שקיבל הרמטכ"ל להתיר לפלא-גות להמשיך את שהותם במחנות-הפלי-טים בין יום השישי אחרי-הצהריים ובין יום השבת בבוקר. אלוף פיקוד הצפון, ועל-סמך דיווח שהעביר לו מפקד האוג-דה עמוס ירון ועל סמך דיווחים אחרים, החליט להפסיק את פעולתה של יחידת הפלאגנות, שהיתה בגודל של פלוגה. אך הרמטכ"ל נתן פקודה אחרת, כמה דקות אחרי שהגיע בטיסה מן הדרום, מישראל.

הודעת דובר צה"ל:

מי מנסח אותן?

הפקידו של דובר צה"ל מוגדר היטב: הוא מעביר לידיעת כלי-התיקשורת את הודעותיו של צה"ל. הוא אינו דובר מישרד-הביטחון, וגם אינו דובר מישרדו של ראש-הממשלה. להם יש דוברים משלהם. אך לפחות במקרה מוכרע אחד, מתברר שדובר צה"ל אינו מעביר את הודעותיו של הרמטכ"ל או של המטכ"ל, אלא את הודעות הדרג ה-פוליטי!

ביום הרביעי, ה-15 בספטמבר 1982, בשעה 9.00 בבוקר, כמה שעות אחרי כניסת צה"ל למערב-ביירות, ניהלו ארי-אל שרון שהיה בחפ"ק של צה"ל ב-ביירות, וראש-הממשלה מנחם בגין ש-נמצא בירושלים, שיחה טלפונית שבמה-הלכה הם עצמם ניסחו את הודעתו של דובר צה"ל, שפעל כורעו של המערכת המדינית. יתכן שבגין ושרון, שכבר ידעו באיזו מידה של אמון מתייחסים להוד-עות מישרדיהם, החליטו להישען במיק-רה זה על שרידי אמינותו של דובר צה"ל — שלא היתה לו ברירה אלא לשתף פעולה.

סגן הרמטכ"ל:

מה היה חפקידו

העדויות שהושמעו בפני הווע-דה — ובמיוחד מן העדות של סגן (המשך בעמוד 60)